

SZILÁGY-SOMLYÓ

TÁRSADALMI HETILAP.

Megjelenik minden esütörtökön.

Előfizetési díjak:
egész évre 4 frt, fél évre 2 frt; községi jegyzőknek és tanítóknak egész évre 3 frt.
Magán hirdetések díja:
Háromszor hasábozott garmond sorért 5 kr; helyegdíj minden beiktatásért 30 kr.
Hivatalos hirdetések díja:
Egyszeri közlésért tekintet nélkül a szöveg nagyságára, helyegdíjjal, nyugtábélyeggel és támlappal együtt 3 frt.
Műltté soronként 30 kr.
többszöri hirdetésnél kedvezmények nyújtatnak.

A lap szellemi részét illető levelek a szerkesztőséghez, pénz küldemények és hirdetések a kiadónakhoz címezendők.

Kéziratok nem adatnak vissza.

Börmentetlen levelek csak ismert kéztől fogadtnak el.

A szülők gondja.

Ezt a nyáriideji obligát tárgyat ejtjük szavá, befejeztetvén az egész vonalon a vizsgálat s egy csapata a gyermekeseregnek azon a ponton áll, hogy számára pályát kell kijelölni, részben választani. Pályát? „Hiszen minden pálya dicső, ha belőle házadra derül fény!” Igaz. Hanem ez a materialis világ a költői szentenciákat nem igen fogadja el és az előtérbe állított fiskális érdekek következtében mindenki a materialis boldogulás ösvényén szeretné elbocsájtani a maga csemetéjét.

És ha még is ezek a szempontok érvényesülnének. Végre is az ember célja ezen a földön a boldogulás és bizonynyal az Aesophus békája lennének, ha szembeállva az uralkodó világnézettel, azon akarnának változtatást tenni, hogy a boldogulásban ne keressék a kornak aranybonyuját, melyet rájongva bálvány-imád e kornak regenerált embere, — a pénzt. De ez ellen szólni sem kell, mert messze távolban van attól, a mit mi szavá tenni akarunk. Elfogadva tehát e kornak önös, tiszta materialis céljait, hibáztatnunk kell a pályaválasztást annak egyoldalúsága és előítéletei miatt. Az ügyvédi, az orvosi pálya keresett s a felé törnek nagyban előzölve, mely e pályáknak is immár feltünteteti proletárjait. Azok a pályák, melyek örökös nyomorúságra predesztináltak, — szintén előzölve vannak, de jobbára azoktól, a kik a tanulás során kitörtek, mint a versenyparipa, vagy letörtek s szülők nem állottak mellettük, hogy a pótvizsgák, instruk-

torok, és más tényezőkkel áteveztesék a Scyllák, meg Charibdiseken.

De kikből telik ki a kézmives, az ipari munkás?

Azokból, a kik a tanulásra semmi képesítéssel nem bírtak, a kik nem tanultak, hanem megbuktak, ezeket aztán szüleik büntetésből iparosokhoz adják inasnak. Milyen kedvvel megy a gyermek ipari pályára, mikor teljes életében, mikor valami esinyt tett, azt hallotta: „hát csak így viseld magad, — majd odaadlak suszterinasnak.” Ebből az elemből, vegyük hozzá az átlagos műhelybeli nyelvet, mely erkölcsében való megdurvulásra készíteti a gyermeket — milyen iparos osztályt nevelhetünk? Szakiskoláink nincsenek, az elméleti képzés messze túl marad a czéltől, iparos osztályunk tőke nélkül jut önállóságra, hogyan lehetne czélt érnie? És éppen azért, mert az értelmi pályák vannak favorizálva, ezek is tultengők, belőle kitörnek az elhibázott, félbemaradt szerencsétlenek, a kik az irodában másolással foglalkoznak. Uri hajlamokkal bírnak, részben a társadalom ezt a követelést állítja velük szemben és cifra nyomorúsággal végig küzdik az életet.

Pályák-e ezek? Nem százszor inkább kézművesnek adni; ebben a szellemen megnevelni, arra képesíteni és a boldogulásnak eszközeivel ellátni? De hiába predikálja ezt a sajtó. Mikor az a tapasztalat, hogy a kissé értelmesebb, becsvágyó iparos legény, a ki tehát iparában legtöbbre vihetné, a korszellem szörnyű sántító előítéleteit elfogadja, megszegyenli, hogy ő csak iparos és addig-addig mes-

terkedik, míg a megyéhez, a városhoz be nem jut dijnoknak.

Más országban az iparos a leg-tiszteltebb társadalmi elem. Nálunk? Nálunk nagy részben a szellemi pályákról letörtek assyluma. Mig a korszellem meg nem változik, addig hiába hányjuk mi a falra a borsót, de azt a meggyőződést tápláljuk, hogy ha midőn a szülők gondtelt napjai idején a magunk ezt a nyárspolgári felfogását elmondjuk, sokakat megintatunk meggyőződésükben. Nem új, a mit mi mondunk s fájdalom, nem is utoljára mondjuk.

Oszladozik az az előítélet is, melynek következtében a katonai pálya ide-oda megnyílik a magyar ifjúság számára. Az osztrák-magyar ármádiában eddig kevesen vannak a magyar ifjak. Pedig harcra termelt a magyar, vitéz, bátor és szinte predesztinálva lenne e pályára.

Bizonynyal politikai okok tartották távol a magyar ifjúságot, de most már új korszellem kezdődik. Egész sora a magyar alapítványoknak a tiszti akadémián. Helyes is, hogy ifjúságunk tért foglal ott, a hol a haladás, a boldogulásnak oly elágazó mezején tehet az illető hazájának szolgálatot.

A szülők gondja ma pályát választani gyermekeiknek.

Polgármesteri jelentés.

(Folytatás.)

XVI.

Mértékhiitelesítési forgalom.

A hitelesített hordók száma volt 1598 darab. Ezekért hitelesítési díjban befolyt 693 frt 31 kr.

A mértékhiitelesítési forgalom pedig évről-évre csökkenőben van.

XVII.

Népesedési mozgalom.

A lefolyt évben az anyakönyvi hivatal kimutatása szerint: a) születtek száma 197, ezekből halva született 5, b) halálos esetek száma 146, c) házasságok száma 31. Hasonlítva a születési esetek számát 197. az elhaltak 146. számával, a születések száma 51-el multa felül a halálos esetek számát, tehát szaporodási arány elég kedvezőnek tekinthető.

Az anyakönyvek a fennálló törvények és utasításoknak megfelelőleg vezetettek és azok a felülvizsgálatoknál szabályszerűeknek találtak.

Nagy munkát ad azonban, az anyakönyv vezetésnél azon complicált alakosság, mely tulhalmozott és e miatt a kezelés nehéz.

A házasság kötések bejegyzését megelőző tárgyalások, a családi, rokonsági és hadkötelezettségi viszonyok elbírálásával pedig szakértelmet igényelnek; Ha a belga, olasz és amerikai rendszerek összesítése mellőzésével, eddig a felekezeti vezetett rovatos módon, nem pedig jegyzőkönyvi alakban kezeltetnének, a bejegyzések az arra hivatott közegek hosszabb munka megterhelhetés nélkül is kevesebb hibákkal kezeltethetnének.

Mindezek mellett is, ha már az anyakönyvvezetők előirt teendőikben úgy, a hogy beleszoktak, az alapforma megtartandó és megrövidítésekkel könnyű teendő lenne.

A statisztikai adatok pedig havonként summárialítás lennének kiállítandók. A bíróságokat igen terhelő kiigazítási eljárás alapján lenne reformálandó.

Mindezek által a téves bejegyzések száma tetemesen apadna és az anyakönyvvezetők lelkiismeretét a legtöbbszor elnézésből eredt, annyi hiba nem terhelné.

XVIII.

A tanerők és tanulók számát a következő kimutatás tünteti ki: A r. kath.

A „Szilágy-Somlyó” Tárcája.

Szép két szemed...

Szép két szemed ragyogása
Éltem minden boldogsága.
Piczi kis szád nevetése
Szívem törel

De hiába vágyom érted,
Mert nem ért meg csalfa lelked!
Pedig szíved nagyon is jó...
Andalító!

Ezért csak egy gyógyszer lehet,
Mely meggyógyítja lelkemet,
S e gyógyszer, mely késve jó:
A temető!

Bálint Károly József.

Mit ér az a...

Mit ér az a sok bubánat?
Önmagamtól kérdezem:
Hogy ha ez még sokáig tart
Rosz vége lesz érzem!

Szakítok a bubánattal,
Meg is ülöm a torát!...
Kocsmárosné, csaplárosné!
Hordja elém a borát...

Te meg cigány jöjj közelébb,
Muzsikáld a nótámat;
Tudd meg te is: egy leányért
Balgaság a bubánat!

Baka Elek.

Eljegyzésünk története.*)

Máig se feledhetem el ezt a bolond történetkét, a mely valahányszor eszembe jut, jóízűen föl kell kacagnom.

Mikor esküvőnk után a templomból kijöttünk, akkor is mintha valami pajkos manó csiklandozta volna meg az államát, egyszerre csak szembe kacagtam az én Klárikámmal, meg az utánunk kullogó násznagyommal, s azon vettük észre, hogy az egész násznép kaczag, csak éppen az anyósom huzza össze a szemöldökeit. Persze, mert az anyósoknak mindig különleges elvei vannak a házasság kötésekre nézve; ám hogy a mienk elhamarkodott volt, annak csak részben voltunk mi az okai.

Mint egészen fiatal, kezdő ügyvéd, gyakran viziteltettem a szép Klárikáék-nál. Klárka az első párthé volta megye székvárosában. Nemcsak azért, mert nagyanyjától negyven ezer forintot örökölt, hanem főképp üde szép arcza, tizenhat éves viruló bájai és azon graciózus megjele-

*) Mutatvány Hamvai Sándornak „A jó vidékiek” című legközelebb megjelent kötetéből.

nésénél fogva, a melylyel mindenkit meghódított, a ki csak körébe jutott.

En mint szegény legény csak félve kerülgettem a szép Klárikát, a kit a gazdag gentry-fiúk kényeztettek, tánczoltattak. A mama semmi gyanusát nem látott közeledésemben, mert elég csámpás lábaim voltak; az ügyvédi irodám köz tudomás szerint keveset jövedelmezett, s így csak olyan kibic számba jöhettam az udvarlók között. A többi udvarlókra mindig tudott valami csipős, gunyos megjegyzést tenni, az én nevem azonban állandóan „a szegény Aladár” volt. A jó mama tényleg olyan szegény embernek tartott minden prókator- és hivatalnok-embert, a kinek jórészt nincs is tán hogy mit egyék.

Legalább az uzsonnánál engem erőszakolt leginkább és nem egyszer hallottam, mikor Klárikát sugva intette: „A szegény Aladárt kináld, hadd egyék szegény.”

Tán ennek a sajátságos kényeztetésnek tulajdoníthattam, hogy Klárikának gyermek szívében bizonyos szánakozó részvét, s később valami titkos rokonszeny fejlődött ki irántam. Ugy hogy nagy önelégültséggel konstatálhattam, hogy Klárka nap-nap mellett szívélyesebb velem szemben, kezemet mind melegebben szorítja meg s egyszer csak azon vettem észre, mikép a mások iránt akkor szeszélyes Klárka kimagyarázhatatlan okokból, de melegen vonzódni kezd hozzám. Apróbb megbízatásokkal halmozott el: így a tilos regényeket én hoztam neki a kaszinóból, s e regényekben nem

egyszer találtam aláhúzza ilyen sorokat: „a szerelem úgy édes, ha arról senki sem tud más, mint a kik szíveiket titokban kicserélték...” Vagy „egy élet minden keserősége se riaszthatna el attól, hogy téged szeresselek...”

Mire idáig jutottunk, Klárka éppen tizenhetedik születési évét töltötte be s mamája — az özvegy ezredesné — erre a napra a rokoni körből és a számottevő gentry fiukból társaságot hívott meg a városban kívül fekvő szőlőjükbé.

A meghívás egész napra szólt, s mi már a reggeli órákban ott voltunk a szépfekvésű szőlőhegyen, melynek fái csakugy roskadoztak a sok gyümölcstől.

A friss levegő, a szabadban való mozgás, mely az etikette nyögös bilincseiből az egész társaságot fölszabadította, olyan jókedvre hangolt mindenkit, hogy a mamák versenyt daloltak leányaikkal, s a fiúk nem bírtak magukkal.

Kezdtük a labdázáson, majd áttértünk holmi bohókás társasjátékokra, úgy dél felé pedig valaki azt indítványozta, hogy küldjünk cigánybanda után a városhoz.

Addig, míg az ebéd ideje, s a cigánybanda megérkezhetett, a társaság apróbb csoportokra oszlott, s a tüneményes szép fekvésű hegyoldalokra kirándulást tettünk.

A szép Klárka, ki máma a csintalanság és jókedv megtestesülése volt, magához intett, elvette hegymászó botomat és fürge léptekkel indult neki egy magas bércezek.

— Klára, Klára, hova mész? kiállt a mama kétségbeesetten.

püspöki aligmániumban 103 fiú, 2 leány, összesen 105, tanerők száma 12, a hitoktatókkal; — r. kath. elemi iskola 117 fiú, összesen 117, tanerők száma 2.; — állami elemi iskolában 145 fiú, az ismétlődőben 17 fiú, 172 leány, az ismétlődőben 6 leány, összesen 340, tanerők száma 11, a hitoktatókkal; — iparos tanoncz iskolában 96 fiú, összesen 96, tanerők száma 4.; — a gör. kath. elemi iskolában 24 fiú, 18 leány, összesen 42, tanerők száma 2.; — a g. kath. f. leányiskolába 9 leány, összesen 9, tanerők száma 2.; — r. kath. leányiskolába 96 leány, összesen 96, tanerők száma 3.; — az izraelita iskolába 6 fiú, összesen 6, tanerők száma 3. Összesen 508 fiú, 303 leány, együttvéve 811, tanerők száma 39, a hitoktatókkal együtt.

A város által fenntartott óvodába foglalkoztató növendékek száma 35 fiú, 29 leány, összesen 64, tanerők száma 2, 1 óvónő és 1 dada.

Az 1896—897. tanévben a gimnáziumi tanárok köztudomása szerint, kitűnő szakképzettséggel a szülőik teljes megelégedésére vezetik az oktatást.

Az állami elemi iskola, valamint a többi iskolák tanítói szintén elismerésre méltó szorgalommal működtek.

Az ipartanoncz iskola pedig főtiszte lendő Fetzér Ferencz igazgató tapintatos és szakszerű vezetése mellett most már az ország hasonló iskoláival kifogja állani a versenyt.

Az óvodába a gyermekek foglalkoztatása, a fiatal óvónő vezetése alatt elég pontosság és ügybuzgósággal történik, de a szegényebb osztályhoz tartozók még mindig idegenkednek kisdedeiknek az óvodába feladásától s ez az oka, hogy az óvodába járó gyerekek száma nem emelkedik. Ugyanazért a felügyelő bizottság közbejöttével a kellő törvényes lépések szükségére fog beállani, annyiival is inkább, mivel az óvodájuk leszállítottak, a szegények pedig díjmentesen vétetnek fel.

(Vége köv.)

A tanév története.

A sz.-somlyói állami elemi népiskola 1897—98. tanévi értesítőjéből.

Mint állami iskola harmadszor lépünk értesítőnkkel illetékes hatóságaink s a nagyközönség elé, hogy tanintézetünk egy évi működéséről s ezen működés eredményéről beszámoljunk. — Nyugodt lelkiismerettel és a kötelesség teljesítésének megnyugtató tudatával tesszük ezt, mert hiszen ez évben is, sok tekintetben, fokozatos fejlődést és előhaladást észlelünk. Igen óhajtanók ezen eseményekben gazdag tanév minden mozzanataira ez alkalommal kiterjeszkedni, de szűk terünk ezt nem engedi s így csak a legnevezetesebb események elősorolására kell szorítkoznunk.

— Ne féljen mama, velem jön a szegény Aladár, kacagott vissza incselkedve Klárika, s egyik kezét odanyújtotta Palinak, a másikban pedig botomat tartva, zergeügyességgel kapaszkodott föl a hegyen.

Ez a Pali, a kiről szó van, 14—15 éves suhanc és távoli szegény rokon volt. Gyermekkorában kiejtették a bölcsőből s azóta siketnéma lett szegény. Az ezredesné könyörületből tartotta a házában, hogy így legyen valami férfifele körülöttük.

Pali egészen jó fiú volt, de irigy és néha veszekedettül haragos, mint minden siket-néma. Engemet különösen kegyelt, mert jártam a kedvében. Most is alig hogy eltűntünk a szemhatárról, egy valódi regalitást nyomtam Pali markába, gyufát adtam neki, s jelekkel megértettem vele, hogy az ő korában csak elbujva illik szivarozni.

Pali hálás mosollyal vette át a regalitást és egy titkos jellel mutatta, hogy megértett.

Alig haladtunk fölfelé husz-harmincz lépést a magas hegytetőnek, Pali urfi kámforra vált, s a kifáradt Klárika pihegve fordult felém:

— Jaj, jöjjön Atadár, segítsen!

— Talán forduljunk vissza? . . .

mondám Klárikának, azt kívánva magamban, hogy a Csimborasszó magassága válasszon el minket és a társaság többi tagjait egymástól.

— Miért? kérdi Klárika.

— Mert bizonyosan elfáradt . . . Hisz alig lélekzik.

. . . (Meg voltam győződve róla, hogy Klárika sértett önérzettel ezt fogja felelni):

— Ah, azt hiszi? No próbáljuk csak, melyik bir tovább menni?!

A tanév szeptember hó 6-án nyitott meg, midőn minden növendék saját hitfelekezetének templomába vezetett, hogy ott Istennek segítő kegyelme és áldásáért esedezzen. Tartott a tanév a törvény által engedélyezett napok kivételével minden jelentékenyebb megszakítás nélkül ez évi június hó 23-áig, midőn a vizsgák megtartásával bezárított. Beiratkoztak a tanévre a mindennapos tankötelesek közül 124 fiú és 166 leány, az ismétlősök közül pedig 5 fiú, 22 leány és így összesen 317 növendék. Ezen létszám a megelőző évihez viszonyítva (388) jelentékeny apadás tüntet föl, mely körülmény oka bizonyára nem az iskolánk iránti bizalom csökkenésében, hanem népünk elszegényedésében, a tankötelesek kedvezőtlen egészségi állapotában s nagy részben azon körülményben keresendő, hogy városunkban a népoktatási törvény csak részben van foganatosítva s iskolába, kevés kivétellel, csak az járhatja gyermekét, ki szülői kötelességét ismeri s annak eleget kíván tenni.

A tanítótestületet évi munkájában jelentékenyen semmi körülmény meg nem zavarta. Igaz ugyan, hogy az őszi és tavaszi hónapokban a vörheny s más kevésbé veszélyes betegség szörványosan föllépett a tanulók között s többeket viztatartott a tanórák pontos látogatásától, de az ebből származott visszamaradás, a tanítótestület szorgalma és buzgalma által a tanév folytán pótolva lett. Zsibbasztólag hatott azonban némileg a négy felső leányosztály oktatására azon körülmény, hogy Puskásné Gencsy Irén családi okok miatt január és február hónapok folyama alatt a tanítás alul föl lett mentve. Osztályai vezetésére ezen időre Csoma Mária a III-ik osztály tanítója bizatott meg, kinek helyébe Szentmihályi Anna képesített óvónő lett a gondnokság által alkalmazva.

A tanítás megkönnyítése céljából az év folytán 144 tanuló mentetett föl az iskolai tandíjak fizetése alul. A fölmentettek a nagyméltóságu vallás- és közoktatási miniszter ur kegyes adományából tankönyvekkel, Szilágy-Somlyó városától pedig 18 forint értékben íróeszközökkel láttattak el. A jótékonyaság oltára, a szegény gyermekek segélyezésére, talán soha sem volt a nemes adakozók által annyira elhalmozva, mint a jelen évben. Ugyanis a helybeli nőegylet karácsonyfát állított a szegény tanulók számára, s 42 állami iskolás tanuló között mintegy 240 frt értékű ruhát osztott ki. Az éhező iskolás gyermekeknek meleg étellel leendő ellátására az igazgató a társadalom mindenik rétegében gyűjtést rendezett. E gyűjtés után 56 forint folyt be a jelzett célra, mely összegből 25 esetben, mintegy 1200 adag meleg étel osztatott ki a legszegényebb, nagyobbbrészt árva iskolás gyermekek között, kiknek e kiválóan szűk esztendőben igen gyakran a mindennapi kenyerek is hiányzott. Ezen segélyen ki-

vül több család szívesen látott és fogadott el ingyen ebédre több iskolás gyermeket.

A tanítótestület az iskola belügyei elintézésére az év folytán több ízben gyűlést tartott. E gyűlések tárgyai voltak: a tanórák beosztása, az egyes tantárgyak anyagának a helyi viszonyokhoz mért kijelölése a miniszteri tanterv alapján; továbbá a fegyelmezés gyakorlása, a tantárgyak módszertani kezelése s a tanulók erkölcsi javítása.

Az iskola gondnoksága, a multakhoz híven, ez évben is odaadó munkásságot fejtett ki iskolánk anyagi és szellemi ügyeinek vezetésében. E testület a lefolyt tanévben 10 gyűlést tartott, s 56 ügyben hozott határozatot, melyek egytől-egyig mind az iskola emelését és a tanügy fejlődését célozzák. Hozott határozatai közül egyike a legnagyobb horderejűeknek az, melyben tekintettel nőnevelésünk elhanyagolt állapotára, városunkban egy állami felső leányiskola föllállítását tűzi ki célul. Ezen irányban a szükséges lépéseket az illetékes forumoknál még ez év elején megtette s jöllehet, hogy ebbeli munkálkodását kellő siker meg nem koronázta, de mert a jelzett iskola szükségességét a nagymélt. vallás- és közoktatási miniszter ur is belátta s annak föllállítását bizonyos föltételek teljesítése mellett magára is vállalta, erős a hitünk, hogy városunk már a közel jövőben egy új tanintézettel gazdagabb és erősebb leend.

A hazafias érzelem ápolása és ébresztése céljából az iskola előljárósága, a tanítói kar közreműködésével, ez évben három iskolai ünnepélyt rendezett. Az első december hó 11-én tartott meg az 1896. évi országos kiállításnyert érdem átvétele alkalmából, a második ez évi április hó 16-án, az 1848. évi törvények szentesítése, az utolsó pedig június hó 8-án, a koronázás napjának évfordulóján, a magyar állam ezer éves fennállása emlékének fölelevenítésére. Ezen ünnepélyek, melyeken a tanulók is ének és hazafias szavatokkal tevékeny részt vettek, bizonyára maradandó nyomokat és kedves emléket hagytak magok után a fogékony gyermeki lélekben. Ilyen irányban működött iskolánk azzal is, hogy részt vett a gimnázium tanári kara által a 10 szobor adományozása emlékére rendezett, továbbá a Casino által megtartott március 15-iki hazafias ünnepen.

Az emberszeretet iránti nemes érzelmek fölköltése végett a tanítótestület több ízben pénzügyűjtést rendezett a növendékek körébe, s az ez uton befolyt kegyes adományokból a tanítók árva karácsonyfájára 4 frt 40 kr., a kolozsvári siketnémák intézete részére 2 frt 25 krt, a tanítónők országos menháza javára pedig 3 frt 80 krt juttatott.

Mint az év egyik nevezetesebb eseményét, örömmel említjük föl, hogy a nagyméltóságu vallás- és közoktatási mi-

niszter ur az iskolatelek rendezésére 537 forintot engedélyezett. Ez összegből az iskolatelek drót- és eleven gyepekűkítésével vétetett körül és udvara mintegy 40 czméterrel magasabbra töltetett; miáltal a telek, mely esős időkben nagy részben víz alatt állott, csaknem teljesen használható állapotba jutott.

Intézetünket ez évi május hó 20-án dr. Petri Mór kir. tanfelügyelő szerencsételte becses látogatásával. Ez alkalomból alaposan megvizsgálván a tanítótestület munkálkodását, az elért eredményt jeles fokozatunak minősítette; a tapasztalt rendtartásról és a fegyelemről is elismerőleg nyilatkozott.

Dr. Kálmán Ignác városi tisztiorvos két ízben tartott az év folytán szemvizsgálatot iskolánkban; de vizsgálatait kiterjesztette minden irányban s élénk figyelemmel kísérte az egész év folytán tanulóink egészségi állapotát. A szokásos újraoltást május havában eszközölte, több mint 100 növendéken.

Az iskola évi fenntartása előirányozva lett 5736 forintba, melyből a rendes tanerők fizetésére esik 4650 frt, négy hitoktatónak 275 frt, szolga fizetésére 250 frt, dologi kiadásokra 561 frt. Ezen összegek fedezésére szolgál: iskolai tandíj 240 forint, felvételi díj 73 frt, 5%-os iskolai pótdíj 518 frt, birságolások czimén 5 frt, Szilágy-Somlyó város adománya 18 frt, államsegély 4882 forint.

Az évi zárvizsgák június hó 20., 21., 22., 23. napjain tartattak meg a gondnoksági tagok és a szülők kellő érdeklődése mellett.

A magyar aszfalt ipar.

(1878—1898.)

A magyar iparvállalatok legnagyobb részt a hetvenes évek óta keletkeztek. Majdnem valamennyinek a kezdet belső nehézségein kívül, még az osztrák és külföldi versenynyel kellett nehéz harcot vívni. Sok vállalat kimerült az egyetlen küzdelemben, sok meg ma is nehezen tengődik, s csak egy része került ki győztesen a mindenféle válságból.

Ha ezen utóbbiak sorsát áttekinjük, többek közül egy hazai bányavállalat vonja magára figyelmünket, mely az idén fennállásának 20 éves jubileumát ünnepli.

Azaz csak ünnepelhette volna, de nem tette. Lehet, hogy a vállalat intézőinek figyelmét elkerülte munkásságuknak ezen évfordulója, — vagy a mi valószínűbb, nem is akartak ünnepelni, mert nem kívántak ünnepeltetni. Ezen érdemes hazai vállalat a „Magyar aszfalt részvénytársaság”

Keletkezése a hetvenes évek elejére esik. Ekkor akadtak rá a Bihar megyében fekvő nagy kiterjedésű aszfalttelepekre, melyek kiaknázására kizárólag magyar

Azzal neki indultunk a hegynek s negyedórai fárasztó gyalogolás után, mely idő alatt a Klárika édes kis kezei az én kezemben pihentek, fölértünk a hegy tetjére.

Itt pompás kis tisztás hely volt, melyről a kilátás a havasokig, s egész Debreczenig szabad volt. Körülöttünk erős tölgyek meredtek az égnek, a melynek kérégebe a kiránduló turisták neveiket szokták bevésni. Olyik név fölé lángoló szívek voltak karczolva, világos jelölül annak, hogy az illetők kettesben és édes, boldogító érzelmekkel telt szívvel tették meg az utat idáig.

— Vessük be ide neveinket, Klárika! mondám én megdöbbenve, amint körültekintve egyedül láttam magamat a szép Klárikával.

— Istenem, hát Pali hová lett? kédé Klárika is, nyugtalanul tekintve körül.

— Mindjárt jön, csak egy kicsit hátra maradt, feleltem s édes boldogságomban majd elkacagtam magamat.

— Na hát addig vessé be az én nevetem ide, mondá Klárika egy öreg tölgyfára mutatva.

— És mi lesz a jutalom? kédém én tiszteletteljes szemtelenséggel.

— Hát . . . hát . . . mit követel?

— Majd meglászlók! Kigyuladt arczczal vettem elő zsebkésemet és igen díszes „K” betűt karczoltam a fába.

Mikor a „K” betűvel kész voltam, egy kis szünetet tartottam, s aztán újból neki fogtam a munkának. A „K” betű mellé egy „A” betűt, s a két betű közé óriási szívet kanyarítottam.

Klárika vállamra dőlve nézte ezt szóltalanul. Éreztem piros ajkának forró lihegését, hallani véltem kifáradt szívecskéjének dobogását. Körülöttünk a természet ünnepi csendje, szíveinkben egy ki-

törni készülő édes, boldogító érzés: úgy éreztem, a vér fejembe szállott, s egyszerre csak kiejtettem kezemből a jó aczelt, s olyan bátorsággal, melynek maig sem tudom urát adni, honnan szállott belém, hirtelen átkaroltam a Klárika karcsu derekát, s a másik pillanatban édes csók özönébe főrösztöttem annak arcját, ajkát, holló fürteit, amikor egyszerre . . .

Igen, egyszerre ijedt sikoltás hagyta el a Klárika ajkát s kezeivel remegve mutatott egy pont felé. A szétvált bokrok közül a Pali gyerek gunyosan mosolygó arca tűnt elének.

Ugy tett, mintha mitsem látott volna; de nekem mégis úgy rémlett, mintha barna szemeiben valami különös tűz égne: az irigység és bosszu lángja. Eh, végre is mikép állhat bosszut rajtunk egy siket-néma?

Mindazonáltal úgy Klárika, mint én, nyomott kedélyhangulatban tértünk vissza a társasághoz, mely ekkor már lobogó tűz köré gyűlve várt reánk.

A mama ideges ingerültséggel kiáltott felénk:

— Hol késtek idáig?! Klárika, ez mégis furcsa!

Klárika mindjárt kész volt a ment. séggel. Gyerekkora óta szokásává vált, amit csak lehetett csinjeiből a siketnéma Palinak számlájára felírni, aki a szép leányért még az ütlegeket is szívesen eltűrte

— A Pali, mondta siró hangon.

— A Pali? Mi történt a Palival? kédé a mama ingerülten, miután a társaság női tagjai gunyos mosollyal néztek össze, a férfiak pedig csintalanul nevetgéltek.

— A Pali, a Pali, mondá Klárika zavartan.

— Leesett egy fáról és öt kellett

urak társultak és „Lónyay József és társa” cég alatt közkereseti vállalatot alapítottak. Ezen vállalat 1878-ban részvénytársasággá alakult át s első 12 évi működési időszaka nagy és erős küzdelmek szakadatlan láncolatából állott. Küzdött a már erős gyökeret vert angol aszfalt társulattal, folytonos pénzhány-nyal, a gyárberendezés fogyatékos-ságával és a hazai városok bizalmatlanságával, úgy hogy csak fennállásának tizenharmadik évében volt képes részvényeseinek 5%-os osztalékot nyújtani. A vállalat fokozatos emelkedése csak az 1890. évről kezdődik, midőn a székes főváros tanácsa és ennek nyomán a vidéki városok hatóságai figyelmüket e hazai ipartelepre fordították.

Nézzük kissé közelebbről ezen vállalat belső alkotását.

Biharmegyének északi részében Felső-Derna és Bodonos községek határában nagy terjedelmű és dusgazdag aszfalttelepek fordulnak elő. Oly sok ott a hegyek ölében az aszfalt, hogy nem tulozunk, ha azt állítjuk, miszerint ezen bányák gazdagabbak, mint a többi Európában eddig ismeretes aszfaltbányák összevéve.

Felső Derna határában a hegyek közt van felépítve azon, a technika legmagasabb színvonalán álló gyár, melyben a nyersföldből az aszfaltanyag és az ugyancsak abban foglalt ásványolajok kiválasztatnak. Mintegy 50 munkás ház, tömérdek gyárépület, melyből mintegy 30 kézműves fűstől, vasuti vágányok, drót kötél pályák és villamos világítás, tárnák, alagutak stb. összevéve oly gyönyörű látványt nyújtanak a szemlélőnek, mihez hasonló kevés található az országban.

Az itt termelt aszfalt a társulat különböző vidéki telepeibe (Mező-Telegd, Versecz, Arad) szállítatik el, hogy azokban aszfalt maxiták és ez a különböző munkahelyeken aszfaltbarkolatokká dolgoztassék fel.

Az aszfalt járdák és kocsiutak eleinte csak a fővárosban alkalmaztattak, mert a külföldi vállalatok verseny nélkül működén, ezeket drága áron készítették. Ezért kezdetben az aszfaltburkolatok költségeit csak luxuskidásknak tekintették. Midőn később nagy nehezen a „Magyar Aszfalt Részvénytársaság” munkája az idegenével egyenrangunak ismertetett el, az árak rohamosan leszálltak.

Mennyi pénzt takarítottak meg ezután a hazai városok a „Magyar Aszfalt Részvénytársaság” fellépése által és mennyi pénz maradt itthon, a mi különben külföldre vándorolt volna! Óriási missiót teljesített ezen magyar társulat és ezért lehetetlen, hogy erről hálásan meg ne emlékezzünk fennállásának 20 éves évfordulóján.

Eddig több mint 50 magyar és horvát város, illetőleg helységben találunk aszfaltburkolatokat, melyeket ezen hazai vállalat készített; 20 év óta körül-belül 12 millió forint értékű ily aszfalt munkát végzet és összesen mintegy 500,000 négyzetméter kocsiutat és több mint 2,000,000 négyzetméter járdát adott át a közforgalomnak, úgy hogy ma bátran állíthatjuk: az utóbbi években az aszfaltutak készítése a magyar vidéki városok közmunkáiban állandóan fontos és elsőkelő szerepet játszanak. Az aszfalt kocsiutak olcsóbbak minden más burkolatnál, könnyen tisztán tarthatók, zajtalanok, úgy a lovak vonóerejében, mint a kocsik elhasználásában nagy megtakarítást nyújtanak s rendkívül tartósak. Vidéki városaink egész nagyvárosias színezetet nyertek azóta, mióta az aszfaltjárda és kocsiut burkolatot alkalmaznak utcáinkon és tereinken. Példaképpen felemlítjük: Versecz, Lugos, Temesvár, Szatmár, Kassa, Pécs, Ujpest, Pápa, Fehértemplom, Arad stb. városokat. Mindez külön anyagi megterhelés nélkül jár, mert az aszfalt nem kerül többbe, mint bármely más burkolatanyag, mely poros, sárképző egészségtelen és nehezen tartható tisztán. A mely utczában aszfaltburkulat készült, a boltok keresettek, a házak értéke növekszik és ezért vidéki városaink sorban sietnek utczáik aszfaltburkolattal való ellátásával.

Ezen országsszerte általános elismert körülménynél fogva irányítottuk tisztelt olvasóink figyelmét ezen jeles társulatra, mely fellépése által nagy érdemeket szerzett magának. Mert az ő munkáságuknak köszönhető, hogy vidéki városaink legelőbbje szépült, kellemessé és lakájos-sá vált, mivel modern, szép, tiszta burkolatokat voltak képesek kiépíttetni minden nagyobb költség nélkül.

Közzgazdaságilag pedig nagy jelentőségű, hogy mindezt fizetendő pénz hazai munkaerő istápolására fordíttatik, nem vándorol külföldre, honnan, soha vissza nem kerül. Minden egyes aszfalto-

zott vidéki városban élő szobrot állított magának ezen derék vállalat.

Kívánjuk, hogy vidéki városaink bizalmát továbbra is megtudja tartani, s hogy működésének 20 évi fordulója alkalmával elért eredmények csak kezdetét képezzék további sikerek hosszú láncolatának!

Széchenyi ünnepély és tánczvigalom.

Megható szép ünnepélyt rendezett f. hó 19-én a sz-somyói Polgári Olvasó-kör, gr. Széchenyi Istvánnak a legnagyobb magyarnak emlékeztére. Ezen ünnepély megtartására még az ezredéves napok alatt alapítványt tett dr. Ajtai Endre, de különböző okok miatt mindezeideig elodáztatott.

A kör nagyterme, mely ez alkalomra fel volt díszítve, s melynek falán a legodaadóbb hazafi arc képe függött, tölgfalombokkal megkoszoruzva — egészen megtelt, úgy városunk notabilitásai közül, valamint az intelligensebb közép-osztályból való ünneplő közönséggel.

Az ünnepély megnyitását a Polgári Énekkar Hymnusa előzte meg kellemes összhangzatban, a mi a tagok szorgalmas magatartása mellett, Grusz Lipót, vezető, türelmes és kitarító betanításának válik dicséretére. Ezután Veverán József elnök tartotta meg rövid, de érdelem és értelemben bővelkedő megnyitó beszédét, a melyben, miután ő felsége a király iránti hódolatunkat fejezte ki, — a mit a jelenlevők felállással és éljenzéssel fogadtak, dr. Ajtai Endre urat kérte fel, hogy a program 3-ik pontját adja elő.

Dr. Ajtai Endre, gróf Széchenyi életrajzát, munkásságát, a haza jövőjére és boldogítására kiható páratlan tevékenységét — melyben mindenekfeletti hazafisága élénken domborodott ki, — mindig szellemtől duzzadó felolvasásban ismertette, mit az ünneplők feszült figyelemmel halgattak meg s az értekezőt tanulságos előadásáért ovációkban részesítették.

Ifj. Barna József értelmes iparosunk, Arany János „Széchenyi emlékezete” című ballada költeményét szavalta el megfelelő hangsúlyozással és köztetszés mellett.

Az ünnelyély berekesztése előtt a dalárda még a „Szózatot” énekelte el lelkesedéssel, azután ünnepély az elnök bezáró beszédével véget ért.

Ugyanezen napon a kör nyári tánczvigalmat is rendezett, mely azonban a közbejött esős idő miatt nem a legteljesebben sikerült. Vesztesége azonban nem volt, sőt 17 frt a nyereség.

Miután szabadban a táncz nem volt megtartható, Mahalcsik Bónó gymn. igazgató szíves engedelmével — kinek ezért itt is köszönetet mondunk, — a gimnázium téli tornacsarnokába vonultunk be.

Itt, a hol máskor a zsenge muzsafiak produkálták a különböző kimért tornaszati alakot, most csak a lábakkal volt szerepük, s ebből is csak a „salto”, de abból meg annyi, hogy az ezen mester-séget rég feledésbe hagyott „mater”-eknek is bőven kijutott.

Még azt is mondják, hogy később fityet hányva holmi rosz termés megpelagrás híreknek, sokan „Bachus” bácsi-val is szoros viszonyba keveredtek.

Különfélék.

— **OLVASÓINKAT** felkérjük, hogy előfizetéseiket megújítani, hátralékaikat pedig beküldeni sziveskedjenek.

— **Kinevezések.** Kemény Alajos zilahi m. kir. pénzügyigazgatósági helyettes pénzügyigazgatót ő felsége a királyi pénzügyi tanácsossá és a nagy-károlyi m. kir. pénzügyigazgatósághoz pénzügyigazgatóvá nevezte ki. — A vármegyei közigazgatási központi számtisztai állomásra főispánunk Pogonyi Bélát nevezte ki.

— **Az országgyűlés** f. évi szeptember hó ötödik napjái, királyi leirattal elnapoltatott.

— **Hivatalvizsgálat.** Dr. Kaizler György vármegyénk alispánja Kovács István tisztifőjegyzéssel hivatalvizsgálati körutra indult s eddig a tanádi főszolgabírói hivatal, ákos, alsó-zopri és tanád-ezántói körjegyzői irodák vizsgálatát ejtette meg.

— **Halálozás.** Kapus István m. kir. államvasuti főkalaz f. hó 11-én, életének 48-ik évében, Bruck-Ujfaluban, szolgálata teljesítése közben elhunyt.

— **A sz.-omlyói ev. ref. egyház** javítás alatt levő temploma költségeire a nyár

folyamán nagyobb szabású multság fog rendeztetni, mire a t. közönség figyelmét előre felhívjuk.

— **Érettségi vizsgálat.** A zilahi ev. ref. főgimnáziumban f. hó 23-án fejezték be az érettségi vizsgálatot, a melyen a vizsgáló bizottság elnöke Kiss Lajos iskolai gondnok, a kormány képviselője Szinyei Gerzson sárospataki főiskolai tanár volt. Vizsgálatra állottak tizenötön. Ezek közül jól érezt őt, érezt hat; két hónap mulva teendő javító vizsgálatra utasítottak négyet.

— **Tüzoltó majális.** Tüzoltóink július 3-ik napján tartják tánczvigalmukat a Malomerdőben. Kiváló figyelmébe ajánljuk e mulatságot olvasóinknak, nemcsak azért, mert eme derék egyesület nagyon megérdemli a közönség pártfogását, — de magáért a mulatságért is, mert a Malom erdő kies fekvésével s csinos épületeivel valósággal remeke a természetnek, úgy hogy ilyen helyen egy nyári táncmultság kedvező idő esetén csak is jól sikerülhet.

— **Meghívó.** Szánka Antal és Hóra Ferencz folyó évi július hó 2-án, szombaton, a városi színház helyiségében tanítványaikkal vizsgálati hangversenyt rendeznek. Műsor. 1) Szultán indul. Előadják Halliarszky Albert, Faragó Jóska, Hóra Sándor, Lang Aladár, Schvarecz Dezső, Finger Lajos, Papp János, Kádár Gyula, Sámel Béla, Sámel István, Lázár Gyula, Balás Pál, Varga Lajos, Schlesinger Sándor, Blum Béla, Ajtai Lili k. a., Lázár Lajos. 2) Bagdadi kalifa, nyitány. Előadja: Halliarszky és Faragó. 3) Polka mazur. Előadja az összes kar. 4) Magyar egyveleg. 5) Lili, polka française. Előadja Lang Aladár és Ajtai Lili. 6) Puritánok operából kar. Előadja Faragó és Ajtai Lili. 7) Bál után, keringő. Előadja az összes kar. 8) Lucretia Borgia operából duett. Előadja Halliarszky és Ajtai Lili. 9) Magyar népdalok. Czimbalmon előadja Kálmán Márton. 10) Himnusz. Előadja az összes kar.

— **Felülfizetések.** A polgári olvasókönyári tánczvigalma alkalmával felülfizettek: Br. Bánffy Dezső 10 frt; — Trusza Lajos 5 frt; — Zobel Lipót 1 frt; — Némethy Zsigmond 60 kr.; — Kanyó Ferencz, Nagy József 50—50 krt; — Svaiczter Gábor, ifj. Barna József, Szaryadi Imre, Donogán János (Zsibó), Czimer István, Molnár Péter, Barna László, Sutor Károly, Csernitz József, Bádon Mihály (S.-Csehi), Keresztei László, Frankovits Ignác, ifj. Bartha Antal, Verézy Mihály, Verézy Lajos 40—40 krt; — Pósa Istvánné, Simó Károly 30—30 krt; — Dull Károly, Ács Mihály, Schvarecz Mór, Gerecz András 20—20 krt.

— **Az önkéntes tűzoltó-egyletnek** f. évi július hó 3-án tartandó tánczvigalmára szóló meghívók már szétküldtetek, felkérletnek ennél fogva mindazok, kik arra igényt tartanak, de meghívót tévedésből nem kaptak, sziveskedjenek ez iránt a parancsnokság bármely tagjához fordulni. Az önkéntes tűzoltó-egylet parancsnoksága.

— **Tanév végén.** Megtörtént egy esztendei munkáról való beszámolás és elmondhatjuk bátran, hogy tanintézetekre büszkék lehetünk. Évrol-évre több-több produktivesség, nagyobb intellektualis erő tapasztalható nálunk. Kezdjük a legfelsőbbben a r. kath. algimnáziumon. E kis tanintézet csak a legközelebbi multban is több olyan vendéket bocsátott ki, a kik elismert tekintélyű főgimnáziumokban az első közé küzdtek magukat mindjárt az első évben. Idei vizsgálatai és évzáró ünnepélye is tanúságot tettek róla, hogy e ránk nézve megbecsülhetlen tanintézet feladata magaslátán áll, mi első sorban a szakképzett és huzafias tanárai buzgó vezetésének köszönhető. Hasonlót mondhatunk az állami elemi iskoláról is. Talán tulsok is volt az a szellemi erőmutatvány, amit egyes osztályok vizsgáin tapasztaltunk. A leányosztályok tüntek ki különösen úgy preeciz feleleteikkel, mint elegáns, izléses kézimunka kiállításukkal, mely akármilyen nőnőveldeknek becsületére vált volna. Kár, hogy közönségünk kevés érdeklődést tanúsított iránta. Méltó versenyársak ezek mellett a r. kath. elemi fiú- és leányiskolák is, melyek az egyházközség buzgalmából nagy áldozattal fenntartva, jelentékeny szolgálatot tesznek a népoktatás ügyének. Ugy fiatal tanítóikat, mint tanítónőiket (kik még fiatalabbak) a legfel-tlenebb elismerés és tisztelet illeti meg azért a nehéz, fárasztó munkáért, a mit dicsőséggel elvégeztek.

— **A fővárosba utazó** t. olvasóink figyelmébe ajánljuk Kövesi előkelő nagy-éttermét (VII. Erzsébet-körút 27.), hol kiváló ételek, italok és a legelőzékenyebb kiszolgálás biztosítja a vendégek teljes megelégedését. Ezenkívül esténként szabad bemenet mellett Strauss híres bécsi zenekara játszik, ami Kövesi nagy áldozatkészségét tanúsítja.

— **Érdekes pályázatot** nyitott a m. kir. keresk. és közokt. miniszter, mely szerint a posta-, távirda és távbeszélőnél 108 gyakornok-jelölti állás lenne közelebb-

ről betöltendő. Ezen állásokra az 1883. évi I. t.-cz. 14-ik §-a alapján mindazok pályázhatnak, kik a középiskolát vagy ezzel egyenrangú más intézetet érettségi vizsgával sikeresen végeztek, 18-ik élet-évüket betöltötték és magyar állampolgárok. Ezen feltételeken kívül a pályázók községi erkölcsi bizonyítvánnyal fedhetetlen előéletüket, közhatósági orvosai bizonyítvánnyal pedig ép és egészséges, a posta- és távirdaszolgálatra testileg is alkalmas voltukat tartoznak igazolni. A pályázat alá bocsátott állásokat a kerületi posta- és távirdaigazgatóságok fogják betölteni, számszerint minden igazgatóság tizenkettőt (12). A sajátkezűleg írt és születési, orvosi, erkölcsi és iskolai bizonyítványokkal felszerelt kérvények a már közszolgálatban állók előjáróságuk, a közszolgálatban nem lévők által pedig az illető szolgabíró, vagy polgármester útján folyó évi július hó 31-ig, a szerint, a hol a pályázók alkalmaztatást óhajtanak nyerni, a budapesti, kassai, kolozsvári, nagyvárad, pécsi, pozsonyi, soproni, temesvári, vagy zágrábi posta- és távirdaigazgatósághoz nyújtan-dók be, s a mennyiben az említett határidőig pályázók kellő számmal nem jelentkeznek, később érkező folyamodványok is elfogadtatnak. A pályázók közül kiválasztottak az illető posta- és távirdaigazgatóság felhívására az igazgatóság vezetőjénél személyesen jelentkezni tartoznak, a ki ezután felfogadásuk iránt végleg határoz. A felfogadott posta- és távirdagyakornokjelöltek eskü helyett ezt pótló fogadalmat tesznek, egy (1) frt napdíjban részesítettnek. A föltételek, melyek mellett szolgálatba léphetnek, minden m. kir. posta- és távirda állomásnál megtekinthetők.

— **A zilahi kereskedő ifjak** az ottani nőegylet javára, Szeőke Bálintné mint a nőegylet elnöke védnöksége mellett, folyó évi július hó 3-án a népkertben (kedvezőtlen idő esetén a Tigris-szálloda nagytermében) jótékonyezslu zártkörű nyári tánczmulatságot rendeznek.

— **Egzekutort választottunk.** Nagy sorvót a multkó ténsuram, de hát rosz vót a pennám, osztég nem tudtam megirni. Ugy esett a sor, hogy a komám aszongya, hogy mennyünk a kössigházáho, mer most választják az ekzekutort, má mint a ki hajtja a róváltalt attu a kinek nem fér a fogára, fizessik magatú. Há mondok menyünk, aszongyák, hogy ott lesz a szip viceispány is, legalább láttuk, mer eddig ugy is ritkán láttunk ilyen urat. Eementünk. Éppég má óvasták, hogy heten vágnak minket nyuzni. Jajajaj! teremő szent atyám, ha mind meg választják. Aszongya a viceispány a kössignek, hogy hát ki kee nekünk? Mondok kee a feninek esse. De aszongya muszáj. Na ha muszáj, mondok, van itt egy kövér, válasszuk meg aztat, a legalább mán meg van hizva. Osztég mirgünkbe, hogy má benne vótunk a szavadzásba, hát a városi beeső embereknek is szavadzotunk a kancelláriába egy-egy kést. Mely-hez hasonló lyókat kíván iflyu Göre Gábor. — U. i. A rendőrbírónk má megest könyvet csinált.

— **Menyasszonyruha-selyem** 65 krtól 14 frt 65 krig méterenként, — valamint fekete, fehér és színes Henneberg-selyem 45 krtól 14 frt 65 krig méterenként — a legdivatosabb szövés, szín és mintázatban. Privát fogyasztóknak postabér és vámmentesen valamint házhoz szállítva, — mintákat pedig póstafor-dultával küldenek. HENNEBERG G. selyemgyárai (cs. és k. udvari szállító) Zürichben. — Magyar levelezés. Svájcha kétszeres levélbélyeg ragasztandó.

Irodalom.

— A „Magyarország” ma a legelterjedtebb budapesti napi lap. A Magyarország specialitás a magyar zurnalisztikában, specialitás nemcsak megjelenési idejénél fogva, a mely lehetővé teszi, hogy már korán reggel ott legyen a vidéki olvasó kezében is azt a nap eseményei felől a legkorábban és legpontosabban tájékoztassa, hanem főleg azért, mert független lap, a melyre a hatalomnak semminemű befolyása nincs s a mely minden kottéria és klikk beavakozását távol tartsa magától. A meggyőződés erkölcsi hatalmának ritka példáját mutatta p. o. az a siker, a melyet a Magyarországon az önálló vámtérsületet folytatótt küzdelemében eddig is elért. A Magyarországon e mellett igazi újság. Eleven, pezsgő, őtletes éberszemű. Nem nagy észrevétlenül semmit, a mi észrevenni való s a hírszolgáltatás legmodernebb módján valóítja meg a régi közmondásnak, hogy: „duplán ad, aki hamar ad.” E mellett gondoskodik olvasói irodalmi szükségletéről is. Tárcaiban a legjavát találai annak, a mit a magyar irodalom e nemben termel. Regényei — akár eredetiek, akár fordítottak — mindig meg tudják egyeztetni az újság-regény kívánalmait az irodalmi előkelőség színvonalával. A Magyarországon-ot Holló Lajos és Incezy László szerkesztik s főmunkatársa Bartha Miklós, az elismerten legkiválóbb magyar publicista. A Magyarországon ára: Egész évre 14 frt, fél évre 7 frt, negyed évre 3 frt 50 kr. Egy hónapra 1 frt 20 kr. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Teréz-körút 19.

— A Magyar Hírlap nyolcz év óta szolgálja már a demokráciának és liberalizmusnak az ügyét, a nagy közönség érdekét. Attól a percztől fogva, amikor először megjelent, ennek a legmagasabb érdeknek a védelme volt programjának az első pontja. Párthoz nem kötve, semmiféle bénító befolyásnak soha alá nem vetve könnyű volt a Magyar hírlapnak az, hogy hű maradjon nyílt és őszinte szándékaihoz, amelyek kezdettől fogva vezették. Kétúdon esztén, mindenben igazságos alapon álló, a vidék érdekeit felkaroló gazdag tartalmu lap a Magyar Hírlap, amelynek igazi fényessége az, hogy Jókai Mór, a magyar irodalomnak minden időkig első embere, áll a lap munkatársai élén. Fenyő Sándor, a szerkesztő, a magyar írók és hírlapírók színe javát gyűjtötte maga köré. A munkatársak közt van Bródy Sándor, Ignótus, Benedek Elek, Kazár Emil, Márkus Miksa, Horváth Janka, Bárony István, Heltai Jenő, Lovik Károly, Hertzka Tivadar dr., Komáromy Andrási dr., s akit elől, Jókai Mór mellett kellett volna említenünk, Türr tábornok, s még egy sor hírlapíró, akik a rovatokat látják el. A Magyar Hírlap új előfizetői ingyen kapják meg az illusztrált 48-as almanachot, melyet a szabadságharc ötvenéves jubileumára ad ki a lap az idén. A Magyar Hírlap a most folyó érdekes regények eddig megjelent részét szintén ingyen küldi meg azoknak, akik a lapot, mint új előfizetők, kezdik járni. Az Évszak című dívatlapot negyedévre csak nyolczvan krajczárnyi potom árért kapják. A Kis Világ című gyermeklapért viszont csak 50 krajczárt kell fizetniök egy negyedévre azoknak, akik a Magyar Hírlapot is járatják. A Magyar Szalon szintén kedvezményesen áron kapják a Magyar Hírlap előfizetői. A ki a két lapra együtt fizet elő, az egy évre 24 frt helyett csak 20 frt, $\frac{1}{2}$ évre 12 frt helyett csak 10 frt, negyed évre 6 frt helyett csak 5 frt fizet. A Magyar Hírlap minden évben karácsonykor remek albumot ad ki, amelyet az előfizetők teljesen díjtalanul kapnak meg. A Magyar Hírlap előfizetési ára: negyedévre 3 frt 50 kr., egy órára 1 frt 20 kr. Ezért az összegért a lapot postán küldi a kiadóhivatal bérhova. Előfizetni bármely naptól kezdve lehet. Mutatványszámot a lap ingyen küld 2—3 napig mindenkinek, aki ezt kéri. A Magyar Hírlap kiadóhivatala Budapestben van V. Honvéd-utca 4.

— A Hét-ről. Kezdjük hinni, hogy Kiss József hetilapjának A Hétnek külön peneszei vannak. Amikor minden újságra ránehazedik a holt saison unalma, frissen és frissen és vígan uszik a A Hét az események árjában vagy árja ellen. Immár a kilenczedik nyarat látja s minden jel arra mutat, hogy a házi istenek ezuttal se hagyják magára. Annyi legalább is együtt marad a gárdából a szétszóródás e két hónapjában is, hogy a Hét olvasói megeléjék hétről-hétre a Kiss József hetilapjának azt, amit benne nem keresnek, más újságban pedig nem találhatnak. Értjük azokat az irodalmi specialitásokat, amelyek színben, hangban, felfogásban s még formai eredetiségben is annyira letérnek a megszokott csapástól. Ahány munkatárs, annyi szem. Olyan nevek, mint Ambrus Zoltán, Tóth Béla, Ignótus, Kozma Andor, Kóbor Tamás, Heltai Jenő, Papp Dániel, Makai Emil, Lovik Károly, Szöllősy Zsigmond mindegyik a maga külön csapásán, diszei az irodalomnak. Ahány személy, annyi külön egyéniség. A színek és a hangok csodálatos skálája. Ha véletlenül a művelt nyugaton születnek, mindegyik palotákat írhatna össze magának, holott így a szerényebb viszonyokhoz kénytelenek lefokozni igényeiket. Akik A Hétet olvassák, ismerik őket és nem fognak bennünket túlzással vádolni. De fájdalom még mindig nem elegend ismerik A Hétet. Ezért felhívjuk olvasóink figyelmét ez élénk, élmes és mindenek fölött jó ízlésű lapra, amelyből még az írók is sokat tanulhatnak. Rendes belletrisztikai tartamán kívül A Hét nyáron át folytatódólag közölni fogja Kóbor Tamás A csillagok felé című új regényét, amelyben ez az elsőrangú talentum egyszerűen mozgó fényképekben vonultatja el az olvasó előtt regény alakjait. Érdekesítő mese, melyreható jellemfestés, sima elegáns nyelv; ezekkel a kvalitásokkal dicsekszik Kóbor Tamás új regénye, amelynek minden eddig megjelent közleménye szenzációs volt. A Hét különben ahhoz képest, ami külső kiállítását illeti és amit nyújt, elég olcsó lap. Egész évre mindössze tíz forint. A kiadóhivatal különben készséggel küld mutatványszámokat mindenkinek, aki igényli. Czim egyszerűen: Budapest, VII., Erzsébet-körút 6. sz.

FELELŐS SZERKESZTŐ ÉS KIADÓTULAJDONOS:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Hirdetések.

Kiadó vendéglő.

A

„MEDVE SZÁLLODA”

1898. október 24-től 3 egymásután következő évre

haszonbérbe kiadó,

vagy

örök áron eladó.

Értekezhetni Szilágy-Somlyón

özv. Finger Kristófnénál,

vagy

Nedeczky Jánossal.

2189—1898. tkvi szám.

Árverési hirdetmény.

Veverán József ügyvéd sz.-somlyói lakos végrehajtónak Mánya Mitru kr.-horváti lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a bírói árverés 13 frt 50 kr. perbeli, 6 frt 50 kr. végrehajtási, 7 frt 65 kr. árveréskérsési s a további költségek erejéig elrendeltetik, határnapul 1898. évi augusztus hó 16-ik napjának d. u. 3 órai megkezdéssel a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Kr.-Horvát községhez tartozó kitézetik, az árverési felvétetek pedig a következőkben állapítottak meg.

I. A mikor is árvereltetnek szükség-eletére a kikiáltási árban alul is.

1) Végrehajtást szenvedő Mánya Mitrunak a kr.-horváti 219. sz. tjkvben A. I. 1—4. sz. a. foglalt 301, 368, 511. és 119. hrsz. ingatlanokból és tartozékaiból B. 16. soraz. szerinti $\frac{3}{4}$ rész illetménye 447 ft kikiáltási árban.

2) Árverelni szándékozók kivétel nélkül tartoznak a kikiáltási ár tizszázötödét készpénzben vagy óvadékképes értékpapírban a bírósági kiküldött kezéhez bántapénzü előle letenni, avagy az annak előzetes letétbe helyezésétől nyert elismervényt átadni.

II. Árverési feltételek:

I. Legtöbbet ígérő köteles a vételár $\frac{1}{2}$ -adát a leütéstől 15 nap, s második $\frac{1}{2}$ -át 30 nap és harmadik $\frac{1}{2}$ -át melybe a bántapénz is beszámítandó 45 nap alatt mindenkor 5% kamattal, a sz.-somlyói m. kir. adó mint letétbiztosítvánál a 39,425—881. I. M. sz. letétkezelési szabályrendelet szerinti eljárásal befizetni.

II. Tartozik vevő az árveréstől kezdve a birtokkal járó minden közterhet viselni s a vételtárgya után kiszabandó kincstári illetéket fizetni.

III. A mennyiben jobb vételári ígért utólagosan nem tétetnek, jogosult lesz vevő az árverés jogerejűvé váltával innen nyelendő vételi bizonyítvány mellett a megvásárolt ingatlant tetleges birtok és használatába átvenni, de a tulajdonjog csak az árverési feltételek teljesítése után fog részére hivatalból bekebelezetni.

A többi árverési feltételek ezen kir. járásbírósnak tkvi hatóságánál és Krasznahorvát községhez tartozó hivatalos órák alatt megtekinthetők.

Kir. járásbíró mint tkvi hatóság. Sz.-Somlyón, 1898. évi május hó 15-én.

DONOVÁK SÁNDOR,
kir. aljbíró.

Tüdőbetegségek

(chronikus katarrhusok és tüdőorvadás)

gyógyíthatók

e kitűnő hatású és teljesen ártalmatlan

„Glandulen”

használata által

Glandulen a legjobb szer bármilyen nemű tüdőbetegségeknek. Bámulatos sikerek régebb és előrehaladottabb tüdőbetegségeknek; bizonyítottan gyógyult betegek és hírneves orvosok által.

Glandulen a legbiztosabb ismert szer, melynek segítségével a természet a testben gyógyítja a tüdőbetegségeket — A szervezet Glandulen hiányával megbetegszik. Glandulen észszerű használata fokozza a természetes gyógyulást.

Glandulen nem mesterséges uton előállított vegyi szer, melyeknek többnyire nem kívánt kellemetlen mellékhatásai vannak, teljesen ártalmatlan, huzamosabb használatoknál is.

Glandulen előállítatik Dr. Hofmann utóda által Meerane (i/S) vegyi gyárában egészséges állatoknak tüdőmirigyéből. Tablettákban, kellemes és alkalmas alak bevévésre. Minden egyes tablettát tartalmaz 0.25 Glandulen-nek megfelelő 0.05 besűrített mirigyanyagot és 0.20 izjavító tejezükrot.

Glandulen törvényileg védve és szabadalmazva van, utánzatoktól óvakodjunk. — Válatlanul alakban minden gyógyanyagot tartalmazó Glandulen kapható minden gyógyszerertárban: 1 üveg 2 frt 75 kr. (100 db.) és 1 frt 50 kr. (50 db.) — Ott, hol nem kapható, forduljon a főraktárhoz:

Diana gyógyszerár,

Budapest, Károly-körút 5. szám,

honnan kívánatra terjedelmes ismertetés és használati utasítás orvosoknak, valamint betegek bérmentve küldetnek.

4754—898. tksz.

H i r d e t m é n y.

A sz.-somlyói kir. járásbíró, mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a zilahi kir. törvényszék területén fekvő Szécs község telekkönyve birtokszabályozás következtében az 1869. évi 2579. számú szabályrendelethez képest átalakították és ezzel egyideűleg mindazon ingatlanokra nézve, a melyekre az 1886. XXIX. t.-cz, az 1889. XXXVIII. és 1891. XVI. t.-cz a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892. XXIX. t.-czben szabályzott eljárás, a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban foganatosítottak.

E czélból az átalakítási előmunkákat hitelesítése és a helyszíni eljárás a nevezett községben 1898. augusztus hó 8-án fog kezdődni.

Ennélfogva felhívtnak:

1) az összes érdekeltet, hogy a hitelesítési tárgyaláson személyesen, vagy meghatalmazott által jelenjenek meg és az új tkvi tervezet ellen netáni észrevételeiket annál bizonyosabban adják elő, mert a régi telekkönyv végleges átalakítása után a téves átvezetésből eredhető kifogásokat jöbízsemű harmadik személyek irányában többé nem érvényesíthetik.

2) Mindazok, a kik a telekbejegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatolt előterjesztést kívánnak tenni, hogy a telekkönyvi hatóság kiküldöttje előtt a kitézett határnapon kezdődő eljárás folyamán jelenjenek meg és az előterjesztéseiket igazoló okiratokat mutassák fel.

3) Mindazok, akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekebelezésre alkalmas oktrataik nincsenek,

hogy átírásra az 1886. XXIX. t.-cz 15—18. és 1889. XXXVIII. t.-cz. 5., 6., 7., 9. §§-ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket kiküldött előtt igazolják; avagy oda hassanak, hogy az átruházó tulajonos az átruházás létrejöttét a kiküldött előtt szóval ismerje el s a tulajdonjog bekebelezésére engedélyt nyitvánitsa, mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezménytől is elesnek és

4) azok, kiknek javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlesztést kérelmezzék, illetve, hogy törlési engedély nyilvánítsa végett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kir. járásbíró, mint tkvi hatóság. Sz. Somlyón, 1898. június hó 4-én.

DONOVÁK SÁNDOR,
kir. aljárásbíró.

2—3

Országos vásár

Margittán. (Biharmegye.)

1898. július 13-án baromvás.

” ” 14-én ” ”

” 2—3 ” 15-én kirakóvás.

KISS JÓZSEF LAPJA

A HÉT

politikai és irodalmi szemle.

Kilenczedik évfolyam.

Belső dolgozótársak: Ambrus Zoltán, Tóth Béla, Kóbor Tamás, Kozma Andor, Papp Dániel, Makai Emil, Ignótus, Heltai Jenő, Lovik Károly, Szöllősy Zsigmond.

Előfizetési ára: egész évre 10 frt. Fél évre

5 frt. Negyed évre 2 frt 50 kr.

A HÉT régi, megállapodott hitelű lap. A hét kidom-borodó eseményeinek hű tükre. Politikai, társadalmi, művészeti és irodalmi kérdésekben a legszabadelvűbb eszmék és irányok szóvivője, — Krónikái, Innen-Onnan rovata, Irodalmi- és szinikritikái már rég kivívták a közönség elismerését.

Mutatványszámot ingyen és bérmentve küld 2—2 „A HÉT” kiadóhivatala, Budapest, Erzsébet-körút 6.

Megjelenik minden vasárnap.

Milleniumi kiállítás 1896: Nagy milleniumi érem.

STAHEL és LENNER Budapest,

Trieur- és lemezlyukasztó gyár.

Gyár: Katona József-utca 8. sz., Margithid és nyugoti pályaudvar közt.

Ajánljuk az általunk gyártott legjobb minőségű:

Trieurök: a konkoly és búkkönynek a buza, árpa vagy rozs közüli kiválasztására.

Trieurök: a zabnak vagy árpának a buza közüli és a gömbölyű magvak kiválasztására.

Lencsetisztító és osztályozó trieurök az árpa kiválasztására és a lencse osztályozására.

Osztályozó-Trieurök.

Szabadalmazott Trieur és osztályozógépek minden gabonafaj tisztítására és tetszés szerinti osztályozására. — Elvállalunk Gutjahr és Müller, illetve Mayer rendszerű trieurök csekély költséggel a trieur beküldése mellett ezen szabadalmazott trieurökre átalakítását.

Malom-Trieurhengerek vagy burkolatai.

Lyukasztott vagy hasított lemezek tetszés szerinti nagyságban ipari vagy gazdasági célokra.

Arjegyzékek vagy mintakönyvek ingyen és bérmentve küldetnek.

3—10